

Sverige – padelns andra hem

Essä söker nya perspektiv om idrottspandemin som tagit Europa med storm – men hur länge varar den?

© Johan Carlsson

Institutionen för idrottsvetenskap, Malmö universitet
Författarkontakt <johan.j.carlsson@mau.se>

Publicerat på idrottsforum.org 2022-05-24

En padelfeber håller fortfarande stora delar av Europa i ett stadigt grepp – inte minst Sverige som sannolikt är det land i världen efter Spanien som har flest banor per capita.

Johan Carlsson, doktorand i idrottsvetenskap på Malmö universitet, funderar på vilka perspektiv för sportens tillväxt som dominerat och vilka som saknas, såväl akademiskt som medialt. Varför har just Sverige omfamnat padelns sporten så starkt? För att svara på denna fråga behöver padel förstås som ett historiskt och kulturellt fenomen – bland annat i jämförelse med dess storebror tennis.

Syftet med texten är genomlysning av befintlig kunskap och diskurser och fördjupa diskussionerna om fenomenet padel, bland annat genom att utveckla nya frågeställningar. Texten har tre avdelningar: 1) Padelns historia i världen och Sverige, 2) Psykologiska och sociologiska perspektiv och 3) Varför Sverige är ledande i den andra vågen av padel som skett de senaste fem-tio åren. Ett samspel mellan ett framsynt svenskt entreprenörskap, en särskild svensk inomhusträningsskulturer och landets hantering

av coronapandemin diskuteras som de viktigaste faktorerna.

Texten kan ses som en vetenskaplig essä med inslag av forskningsöversikt i det andra avsnittet. Källor i form av tidningsartiklar, böcker, rapporter etcetera diskuteras med hjälp av olika ämnesteorier och forskning. Det första avsnittet är av diskuterande, deskriptiv karaktär medan den andra är kritiskt-analytisk och tredje avsnittet är spekulativt.

Sammanfattningsvis är syftet också att genom att översiktligt lyfta upp en mångfald av olika perspektiv om padel inspirera till mer forskning i ämnet.

JOHAN CARLSSON, 41 år, uppvuxen i Ljungby i Småland, är doktorand i idrottsvetenskap vid Malmö universitet. Avhandlingsprojektet handlar om padel i relation till hållbarhet och miljö, men han har också särskilda intressen i sociologi och media, med sin bakgrund som journalist. Tidigare har han på idrottsforum.org skrivit en artikel utifrån sin magisteruppsats om jakten på autenticitet i idrottarens självbiografier. På ett personligt plan är tennis det största idrottsintresset, som ett av många Roger Federer-fans.

1. Inledning

Tillväxttakten för padel har varit dramatisk senaste åren i Sverige – och är utan historisk motsvarighet i svensk idrott. Antalet anläggningar dubblerades varje år från 2016–2019 enligt Svenska padelförbundet (2021) och har sedan vuxit ännu snabbare i absoluta tal. 2020 fanns cirka 500 anläggningar och 1 500 banor. Under 2021 byggdes ännu fler banor och nådde antalet 3 500, samtidigt som anläggningarna nu är strax över 600 (Elitepadel 2022). Andra halvan av 2022 förväntas antalet öka ytterligare, även om anläggningar också kan komma att stängas på grund av konkurs och ett stagnerande intresse för padel.

I de nordiska grannländerna har padel också vuxit snabbt, men från lägre nivåer, de senaste åren. I både Finland och Norge finns flera hundra banor, i Danmark något färre. Enligt Frank Fog på Norges tennisförbund¹ är Norge troligen två år efter Sverige i utvecklingen. Sverige har också del i utvecklingen av padel i Norge och Danmark genom flera svenska entreprenörer vars bolag, till exempel PDL som etablerat sig eller köpt upp lokala padelcenter.

I flera andra länder i Europa växer padel också snabbt, som Belgien, Frankrike och Italien. I Belgien ökade antalet banor med mer än fyra gånger mellan 2017 och 2020 (Björne 2021) och i Italien femfaldigt från 2020 till över 5 000 banor idag (Jones & Tondo 2022). I förhållande till folkmängd är det emellertid endast Spanien som överträffar Sverige i täthet av padelbanor med 20 000 banor i ett land med knappt 50 miljoner invånare. Även Argentina har många banor – minst 5 000 – och padel är en populär sport, även om siffrorna varierar över hur många banor och utövare som finns i landet.

Men hur kommer det sig att lilla, kalla Sverige i Norden blivit ett fäste för padel, som tidigare dominerat ett fåtal spanskttalande länder? För att förstå padelns framgångsspiral här måste sportens historia först genomlysas.

1.1 Padelns historia – berättelserna och dess funktioner

Mexikanen Enrique Corcuera betraktas av många, inte minst det internationella förbundet (International Padel Federation, IPF, 2017), som padelns grundare. Han byggde på 1960-talet en mindre tennisplan med betongväggar i sin trädgård i Acapulco. I en Youtube-film (Padelcentrum 2015) berättar Corcuera själv hur han inspirerats av en liknande idrott vid namn

1 Personlig kommunikation

paddle tennis med träacket utan strängar. Corcuera beslutade sig för att skapa en egen sport genom att placera ut linjer på betongbanan på lämpligt avstånd från varandra, välja en lämplig (tennis)boll och konstruera något som Enrique och hans vänner tyckte var enkelt och roligt.

Det ska redan nu poängteras att det även tidigare under 1900-talet utvecklats flera liknande sporter som platform tennis, som uppfanns på 1920-talet och vars föregångare spelades på brittiska kryssningsfartyg. På fartygen vid 1900-talets början var väggar av tvång en naturlig del för att kunna inhysa spelet och som också har stora likheter med dagens padel (idag kan padel ”åter” spelas på kryssningsfartyg). Både paddle tennis och platform tennis som utvecklades på nordamerikansk mark (Harmon u å) har dock förblivit perifera racketsporter i jämförelse med padel och tennis både i antal utövare och geografisk spridning.

Historiskt kan padel – precis som andra racketsporter som tennis – spåras tillbaka till 1200-talets Frankrike och ”jeu de paume”, en aktivitet där två personer spelade en boll till varandra med hjälp av handflatorna (Lindroth 2011). Med andra ord finns två delvis konkurrerande uppfattningar om padelsportens historiska rötter (Villa Serano 2016), men den yngre behöver egentligen inte utesluta den äldre – då Corcuera medger att han tagit intryck av existerande racketsporter, som i sin tur med andra ord kan spåras tillbaka 900 år – långt innan tennis, badminton och bordtennis såg världen.

De olika ”lillebröderna” till tennis har med andra ord utvecklats på båda sidor av Atlanten under olika tidsperioder och padel är inget undantag. Resandet mellan världsdelar kom att bli en viktig del av sportens utveckling. 1974 kom den spanske prinsen Alfonso de Hohenlohe på besök hos sin vän Corcuera, blev själv förtjust i spelet, gjorde vissa ändringar i reglerna och lät bygga två banor i Marbella, som blev det första riktiga fästet för padel även om expansionen av padel i Spanien kom att dröja. En argentinsk miljonär tog med sig spelet hem och Argentina blev det andra stora navet i världen. Därefter spred sig idrotten sakta till flera länder, bland annat tack vare turister som fick syn på sporten på Spanienssemestrar, men den stora succén som i Spanien och Argentina uteblev (IPF 2017).

Berättelsen om den mexikanske affärsmannen och spanske prinsen finns utförligt beskriven i text och bild av Internationella padelförbundet, återberättas av nationella förbund och dyker upp på hemsidor hos padelntreprenörer och förs vidare i media. Troligen har den tydliga berättelsen med två centrala huvudpersoner – från Mexiko respektive Spanien – spelat en viktig roll för att skänka padelsporten en originalitet och autenticitet hos en relativt ung sport, som behövt hävda sin plats i racketsportvärlden. Det är

rimligt att tro att padelsporten velat distansera sig från framför allt tennisen av en rad olika skäl – såväl praktiska som ideologiska – men också från de än mer närliggande släktingarna paddle tennis och plattform tennis.

Organisatorer och förespråkare av padel vill att den ska ses som en egen, självständig sport jämfört med tennis – och vill samtidigt betona något unikt och nytt jämfört med traditionella (racket) idrotter. Risken är annars att sporten kan betraktas som en blek, lite löjlig, kopia av tennis. Förhållandet till tennisen är och har emellertid varit tudelat – vilket vi ska återkomma till – eftersom tennisen sedan padelns uppsving i Spanien har givit draghjälp åt padel på olika sätt, bland annat genom att marknadsföra sporten vid sidan om tennisbanorna. I många europeiska länder, bland annat i Norge men inte i Sverige, är padel en verksamhet inom tennisförbundet. I Sverige däremot har Padelförbundet som är ett eget förbund fått kämpa för att bli medlem i Riksidrottsförbundet, vilket lyckades 2021, men Padelförbundet fick två gånger tidigare avslag på medlemskapet på grund av sportens alltför stora likheter med tennis (Andersson 2021).

Berättelsen om ”uppsinnarna och uppfinningen” av padel har ett tydligt narrativ med kreativitet, entreprenör- och kändisskap där både nya och gamla världen (Europa och Mellanamerika) spelar en stor roll, vilket saknas i den moderna tennisens historia som har en uttalad engelsk/brittisk prägel. Det finns inte heller samma personfokus i lawn(gräs)tennisens uppkomst i England på 1800-talet. Visserligen försökte en major vid namn Copton Wingfield göra anspråk på att vara fader till denna första typ av modern tennis, men han har aldrig erkänts eller tillmätts något epitet som grundare av tennis (Wilson 2014). Tennisens företrädare har troligen inte haft samma behov av att uttrycka sin historia som padelns, utan tennisen har länge haft en självklar position utifrån sin historia som inte behövt förklaras, mer än av forskare. Tennisens många traditioner och historia är naturligtvis viktiga, inte minst Wimbledon som ett slags konservativ institution och given referenspunkt för dess utövare, men då har vi tagit oss ganska långt i tid från tennisens födelse och uppkomst, som inte har ett tydligt narrativ kring uppkomst och upphovsperson som i padel.

1.2 Spridning och etablering i spansktalande länder – den första vågen

Sportens inledande spridning och etablering – vi kan kalla det den första vågen med start på 1980-talet i Spanien och Argentina – kan därmed

(åtminstone enligt hur den berättas) sägas vara ett resultat av globalisering och flygturism, med start bland samhällets mest välbärgade. Väl bemedlade argentinare var de första padelturisterna i Marbella, Spanien som årligen flög över Atlanten för att spela padel (IPF 2017).

Klassdimensionen är viktig att ta i beaktande i ett historiskt perspektiv. Precis som att tennis vid 1800-talets slut till en början spelades i överklassens trädgårdar i England, var padel i Spanien och Argentina till en början sannolikt en sport för de rikaste, eller åtminstone med anknytning till dem och därmed tillgång till sporten. Både padel och tennis – som i sin linda ofta spelades som dubbel, kan i sina första skeden ses som sociala sporter, där den fysiska aspekten hade mindre betydelse. Trädgårdstennis på 1800-talet (Wilson 2014) var ett sätt att umgås, mer än ett sätt att träna. Den fysiska kraftmätningen var ingenting för överklassen vid denna tid. Men där tennis utvecklades till global succé som publikidrott med singelspel som huvudnummer, är padel i mångt och mycket fortfarande en idrott för utövare på motionsnivå. Många, även i övriga sportvärlden, vet vad världens bästa tennisspelare heter, men få – även bland de som spelar padel – vet troligen vem motsvarigheten inom padel är. Samtidigt finns det en likhet mellan tennis och padel i att sporterna historiskt och fram till i dag först attraherat överklassen och sedan delar av en växande medelklass.

Men låt oss återvända till spridningen av padel ur ett klassperspektiv. Sporten spred sig faktiskt snabbare i Argentina än Spanien och på 1980-talet var det Buenos Aires tennisklubb som byggde två banor, vilket fick fart på sporten då den blev något mer synlig och tillgänglig än när banor endast fanns på hotell eller i privata trädgårdar (IPF 2017). Att idrotter sprids nedåt i samhällsskiktet är inte ovanligt – utan troligen normen – i modern historia. Utöver i tennis kan det till exempel ses i fotboll genom public schools i England, även om dess föregångare, den medeltida folkfotbollen, kom underifrån (Lindroth 2011). Anledningen till att idrotter tidigare nästan alltid har spridits nedåt i samhällsklasserna är att de översta klasserna med kungligheter, adel, militär (till exempel i hästsport) etcetera hade tiden, viljan och resurserna att utveckla antingen nya idrotter eller förfinade former av existerande sporter (*ibid.*). Denna möjlighet saknades hos arbetarklassen, och medelklassen hade inte heller samma förutsättningar som överklassen under 1800-talet och första halvan av 1900-talet.

1.3 Padel i Sverige – början på andra padelvägen

Hur, när och framför allt varför kom padel till Sverige? Journalisten Johan Håkansson (2021) har skrivit boken *Padel – historiken, spelet, profilerna*. Där kan man läsa om Thommy Andersson, som efter ett besök i Malaga 1997 byggde en egen inomhusbana i Grevie, Båstads kommun som blev landets första. Denna bana lades dock så småningom ned. Det var först 2010, när en padelbana byggdes utomhus vid Båstad hamn, som intresset för sporten sakta började öka. ”Sveriges första riktiga bana i Båstad hamn blev ett magiskt skyltfönster för den nya sporten och lockade både idrottsstjärnor och en prins att spela” skriver Håkansson (2021, s 33). Tidigare svenska tennisstjärnor spelade padel på denna bana, liksom dåvarande och nuvarande världsettan i tennis Novak Djokovic som testade banan 2011.

De första banorna byggdes på olika platser i södra Sverige, varav flera i Skåne, först som enskilda utomhusbanor och sedan i hallar. Övriga riket följde efter, med hallar i städer som Göteborg och senare även Stockholm, som fick sin första hall 2013. Utvecklingen gick dock relativt långsamt de första åren. Enligt Svenska padelförbundet (2021) var det först 2017 som antalet anläggningar nådde en milstolpe i form av cirka 100, då de dubblats i antal från föregående år.

Det finns – åtminstone om man ska tro den historieskrivning som tycks vara dominerande – flera likheter mellan den första padelvägens spridning och etablering i Spanien och Argentina för 40 år sedan och den som pågår idag i Sverige. Turism, celebriteter och tennis tycks vara tre gemensamma ord. Turismen till Spanien från Argentina på 70- och 80-talen, och turismen från Sverige till Spanien under 2000-talet har gjort att tusentals svenskar sett och kanske testat padel på spanska solkusten och Kanarieöarna – och det var just efter en sådan resa som banan i Grevie kom till. Celebriteternas betydelse är också gemensam för Spanien och Sverige. Prins Alfonsos vänner var grevar och baroner, filmstjärnor och idrottsprofiler, och innefattade till exempel Manuel Santana och Julio Iglesias (IPF 2017). Tennisstjärnan Santana var ett slags padelentreprenör som anordnade tävlingar i sitt hemland Spanien, något som ska ha bidragit till att idrotten spred sig i landet.

I Sverige har padelboomen i ännu högre grad kännetecknats (åtminstone i media) av kändisar som driver padelbaneanläggningar. Här återfinns inte bara tennisspelare som Jonas Björkman och Robin Söderling, utan också fotbollsspelarna Zlatan Ibrahimovic, Markus Rosenberg och Andreas Isaksson samt formel 1-föraren Marcus Eriksson (Trollér 2020). De flesta av dem är före detta elitidrottsmän och i slutet av karriären. Men det finns också

välkända ansikten i padel från helt andra sammanhang, till exempel artisten Måns Zelmerlöf, som 2015 startade PDL Center med Jonas Björkman som idag har över 800 banor i nästan 60 centra i sex länder.

1.4 Media och kändisar i samspel

Draghjälpen från kändisarna till trots är skillnaderna större än likheterna mellan Europas och Sveriges boom idag och den i Spanien/Argentina på 80- och 90-talen, som också skedde i en långsammare takt. Samhällena idag är annorlunda på många plan jämfört med för 30 år sedan. Det finns exempelvis betydande skillnader i medielandskapet. Den största är förstås internets genomslag och utveckling med den rörliga bildens framträdande plats och de sociala medierna. Men i likhet med i Sverige idag spelade traditionell press en viss roll för padelns synlighet i Spanien och Argentina. Den visade exempelvis intresse för den växande sporten i Argentina (IPF 2017), då flera nationella tidningar och magasin bevakade de första padel-eventen i början på 1980-talet.

I Sverige kan mediabevakningen vid en snabb överblick skissas i olika teman, där fokus inledningsvis finns på introduktion/presentation av sporten och sedan på tillväxt, varvid olika typer av kändisar spelar en viktig roll. I slutet på 00-talet och början på 10-talet handlade det för media om att berätta nyheten om sporten padel – att den existerade, med början i Båstad. ”Världsmästarinnan har svensk mamma och var hedersgästen som fick visa Båstadborna hur den konstiga racketsporten går till”, skrev tidningen *Syd-kusten* (Osvaldsson, 2009) när den första banan inomhus i Båstad invigdes. Svensk-spanska (logiskt nog) Carolina Navarro Björk, en av världens bästa padelspelare var hedersgästen i fråga och invigde också den nya anläggningen i Hässleholm. Navarro Björk kan knappast ses som en allmänt känd person, men hennes framgångar i sporten och kopplingar mellan de båda länderna gjorde att hon passade som frontperson innan mer välkända personer hittade till sporten. 2011 var året då Novak Djokovic testade padel på banan vid hamnen i Båstad och journalisten Patrick Ekvall gjorde en live-tagning med mobilen – som är så suddig att det egentligen inte syns vilka som spelar – men som idag trots den bristande tekniska kvaliteten nästan fått 124 000 visningar på Youtube (Padelcentrum 2011).

När de första hallarna byggs i Sverige handlar det om att media berättar om hur den då för många okända sporten går till (till exempel beskrivs den som en blandning av tennis och squash), om dess kopplingar till Spanien

och populariteten där – att den är näst störst efter fotboll – samt om vem som bygger banorna och varför. 2014 fanns ett 50-tal banor i Sverige, framför allt i södra Sverige (Svenska padelförbundet 2021). Året efter testade Steffo Törnquist padel med Jonas Björkman i TV4:s populära program Nyhetsmorgon (2015) i Stockholms första hall, där Björkman berättar att padel är världens snabbast växande sport. Hastigheten för tillväxten blir ett tema som sedan tycks bli mer frekvent, liksom att sporten växer i hela världen och framför allt att den ökar i Sverige, men siffror visas i detta skede inte upp i relation till andra rörelse- och träningsformer eller idrotter, varken nationellt eller internationellt. Det tycks nu vara en faktauppgift som är så självklar, att den inte behöver verifieras – men det kan också bero på att tillförlitlig jämförande statistik är svår att tillgå mellan länder och sporter där utvecklingen sker snabbt.

1.5 Kändisarnas dubbla roll – som early adopters och entreprenörer

Under första halvan av 2010-talet lockar padel många kända svenska idrottsmän (utöver tennisspelaren Sofia Arvidsson och Carolina Navarro Björk är det dock få kvinnor som syns i medierna) att testa padel. Först ut av celebriteterna att ta upp padelracken är före detta svenska tennisproffs som därefter engagerar sig som frontpersoner på olika sätt – med Jonas Björkman i spetsen (Håkansson 2021).

Inom trendforskningen talas det om ”early adopters” – det vill säga en individ eller organisation som använder en ny produkt eller teknologi före alla andra (Róbertsdóttir 2021). Det är ett viktigt steg för att någonting nytt (som exempelvis padelspel) ska växa och bli en trend. Genom medier, såväl traditionella (tv, tidningar) som sociala (egna och andras) visar early adopters upp sin produkt för övriga personer. Om ”rätt” personer börjar spela padel, är chansen troligen större att fler ur den stora flocken testar sporten.

Det speciella med celebriteterna är att några av dem, som Björkman och Ibrahimovic, spelat dubbla roller under padelns tillväxtfaser, genom att de själva inte bara spelat och visat upp padel som early adopters utan också blivit viktiga entreprenörer. Björkman och Zelmerlöv har genom sin stora expansion av hallar i hela Sverige varit betydelsefulla, inte minst genom att låta bygga den första stora hallen i Stockholm. Att sporten fick fäste i huvudstaden kan ha varit avgörande för den expansion som sedan följde. Stockholm med nästan en miljon invånare i staden och 2,4 miljoner i länet är

inte bara till befolkning den viktigaste staden i riket, utan har också en speciell ställning i form av att vara kulturellt trendsättande. Ibrahimovic, med sin unika genomslagskraft, driver ”bara” fem padelhallar i dag men hans var också bland de första i Stockholm när anläggningen i Årsta byggdes 2017. Allt som blir populärt i Stockholm, slår naturligtvis inte igenom i hela landet, men det torde i vissa fall vara en förutsättning att ”erövra” Stockholm för att sedan lyckas på riksplaneln. En motsatt utveckling är förstås tänkbar – att en sport börjar på landsbygd och mindre städer och når Stockholm som slutdestination.

Forskning behövs för att kartlägga den exakta spridningen av padel, men förenklat tycks den ha smugit norrut från enstaka utebanor i Skåne runt 2010, till hallar i främst södra Sverige och sedan Stockholm, för att sedan fortsätta öka i hela landet. Padel finns i stora delar av det befolkade Norrland upp till Haparanda i norr. Det är svårt att jämföra med lagidrotter, men exempelvis handboll (främst med verksamhet i söder), bandy (Mellansverige) och basket (i norr) har däremot en tydligt ojämn geografisk fördelning där sporterna i vissa regioner inte alls eller mycket sparsamt är representerade.

1.6 Hastig tillväxt 2017-2022 – padel i olika samhällssektorer

Antal padelanläggningar växte sakta men säkert fram till 2017, varefter utvecklingen tog fart ordentligt under kommande år med en ungefärlig dubbling varje år. Det finns naturligtvis en mångfald när det gäller vilka som driver banor i dag. Den privata sektorn är dominerande, med både stora aktörer med bolag som driver hallar i många städer och småföretagare som endast driver en eller ett fåtal. Det finns dock ingen tillgänglig nationell statistik över padelföretagens struktur, ägarskap och storlek. Bland de större företagarna är kändisar inte sällan involverade, medan de mindre – som troligen är i majoritet i Sverige – förmodligen är lokala näringsidkare.

I den ideella sektorn finns bland annat tennisklubbar som bygger om delar av tennisbanor till padelbanor eller bygger padelbanor som ett komplement till tennis. Här hittar vi också andra ideella krafter som samhällsföreningar, som arbetar för att utveckla den lokala bygden och göra den mer attraktiv för invånarna och turister, till exempel genom att bygga en bana invid ett utegym eller på annan lämplig plats i byn. Liknande initiativ tas också av offentliga aktörer, där kommuner bygger om tennisbanor till padel (Mathiason, 2019) eller som en spontanpadelbana utomhus som är gratis att boka (Haninge kommun 2022). Sedan några år tillbaka finns också särskilda na-

tionella padelgymnasium, det vill säga elever som har padel som tillval, men spelar på inhyrda banor. Till sist finns också ett fåtal privatpersoner som byggt en padelbana på sin egen mark – varav en av de första var musikproducenten Max Martin (Håkansson 2021).

Drivkraften för att bygga en hall eller bana varierar förstas med vilken typ av aktör – privat, offentlig eller ideell – som står bakom. Ekonomiska motiv är avgörande i den privata sektorn, men finns också bland tennisföreningar, som dessutom vill locka fler medlemmar till tennisen. Likaså finns sociala motiv inte bara i offentlig och ideell sektor, där man i sitt uppdrag ska arbeta för kommuninvånarnas eller medlemmarnas bästa. Det är också rimligt att tro att små, lokala padelentreprenörer ser vikten av att utveckla orten där de bor – inte minst i små samhällen där utbudet av motionsaktiviteter är mycket begränsat.

De första banorna och hallarna i början av 2010-talet måste ha varit ytterst osäkra investeringar. Det byggdes då enstaka banor utomhus av privata aktörer, där det personliga intresset för padel hos entreprenören bör ha varit viktigt. I takt med att de hallar som byggts även har fyllts och varit lönsamma, har kartan över de som hyr ut padelbanor ritats om. Ju längre in i padelboomen, desto mer big business och guldrusch med riskkapital har kommit in. Som ett exempel har riskkapitalbolaget Triton satsat 2,5 miljarder för att köpa upp 30 padelbolag på bara några månader (Carlsson 2021). Även offentliga aktörer som kommuner har i begränsad utsträckning börjat driva padelbanor, vilket är intressant då detta kan tolkas som att man ser att det finns ett allmänt intresse för padel, och därmed kan motivera att använda skattepengar för att bygga banor. Det rör sig dock inte om kommunala padelcenter utan enstaka utomhusbanor.

1.7 En jämförelse med tennisens och golfens tillväxt i Sverige

Avsnittet knyts nu ihop med en jämförelse av padelns snabba tillväxt i Sverige under 2000-talet med golfens och tennisens framväxt några årtionden tidigare. Jämförelsen är relevant inte bara på grund av sporternas likheter med rack eller klubba och boll, men också i hur de tre gjort en liknande resa som överklass-sporter till medelklass-sporter. Johnny Wijk (2010) tar upp tre faktorer som bidragit till tennisens och golfens framväxt: genomslag i massmedia, olika typer av samhällsstöd och ökad välfärd.

Golf och tennis har enligt Wijk funnits i Sverige sedan 1880-talet, men det var först på 1960-talet (tennis) respektive 70-talet (golf) som intresset

för sporterna tog fart. På tio år bildades 450 nya tennisklubbar så att det i början av 1970-talet fanns nära 900 tennisklubbar. Ökningen var med den tidens mått snabb, men en dubblering på tio år är ändå inte i närheten av padelns tillväxttakt de senaste två åren. Golfen hade en långsammare tillväxttakt än tennis: från 100 klubbar vid 70-talets början till 450 på 2000-talets början, med snabbast tillväxt på 1990-talet. Att padel vuxit så jämförelsevis snabbt beror framför allt på att privata aktörer med en ekonomisk drivkraft har haft en helt andra möjligheter och incitament att bygga banor än vad föreningar inom tennis och golf har haft.

Mer intressant än siffrorna i sig, är därför *varför* sporterna växte till sporter som hundratusentals svenskar ägnade sig åt. Tv:s direktsändningar av Sveriges framgångar i Davis Cup-tennisen (ett slags lag-VM) på 1960-talet följdes av miljonpublik, liksom artiklarna i dagspress, ökade snabbt intresset för tennis i Sverige (Wijk 2010). I golfen, däremot, kom förebilderna fram i ett senare skede och golfen har inte haft samma draghjälp av idoler som profilerats i massmedia. En person som pekas ut som viktig av Wijk för att ha marknadsfört golfen är före detta ishockeyproffset Sven Tumba (vilket kan jämföras med *early adopters* som de tennisspelare och andra idrottskändisar som lyft fram padel) som reste runt i landet och med hjälp av sitt kändisskap lyckades få internationella golfstjärnor till Sverige, vilket gav uppmärksamhet i massmedia.

I massmedia har padel – som tidigare nämnts – inte haft någon hjälp alls av tävlingar med vare sig svenska eller utländska elitpelare, och sporten har varit relativt osynlig i tv. Det var exempelvis först 2020 som Viaplay började erbjuda streaming av World padel tour. Det har funnits en stark nyhetsrapportering kring padel som en snabbt växande sport, men i övrigt har sportens mediala synlighet främst funnits i sociala medier.

Hur såg samhällets stöd ut för att bygga tennis- och golfbanor när intresset för de båda sporterna ökade? Jo, det fanns ökat stöd från kommunen med markupplåtelser, penningbidrag eller kommunala lån för att snabba på byggandet av nya tennisbanor och därefter inomhushallar. Golfen å sin sida kämpade med att bli kvitt en överklass-stämpel och lyckades inte få samma stöd som kommunerna, men stöddes däremot desto mer av näringslivet (Wijk 2010).

Att kommunerna var mer skeptiska till golf kan dels framför allt bero på att golfen inte sågs som motion (det var faktiskt inte förrän 2018 som golf godkändes som friskvård) på samma sätt som tennis, dels kanske på att golfens expansion kom i ett senare skede där den offentliga ekonomin

försämrades i Sverige på 1990-talet och den offentliga sektorns storlek och utgifter ifrågasattes politiskt när nyliberalismen vann mark.

Här skulle man förenklat kunna se utvecklingen i tre steg, där tennisens tillväxt skedde helt i föreningsregi med stora kommunala satsningar och visst privat stöd. Även golfen är i övervägande delar en föreningsbaserad verksamhet, men där stödet varit mest privat men också i begränsad utsträckning kommunalt. Padel är däremot i stora delar en privat verksamhet med litet kommunalt stöd. Även om många kommuner har varit angelägna att padelbolag etablerar sig hos dem är det oklart exakt hur detta stöd i så fall sett ut, då kommuner enligt lag inte får gynna enskilda näringsidkare.

En likhet mellan de tre sporternas framväxt kan ses i form av den växande medelklassen. Den har sedan 1960-talet blivit en allt större del av samhället och gynnat utvecklingen av padel, precis som medelklassen enligt Wijk (2010) var viktig för tennisen och golfens utbredning. Padel har också från början riktat in sig på yrkesarbetande vuxna, till skillnad från tennis som framför allt lockade mängder av ungdomar att börja spela. Även om medelklassen fortsatt att växa under 2010-talet så beror padelns tillväxt inte på att medelklassen blivit så mycket större under denna tid, utan snarare att det redan fanns en bred, potentiell bas i medelklassen. Det handlar då inte bara om ekonomiska, utan även sociala och kulturella aspekter och en fördjupning av dem följer i nästkommande två kapitel.

2. Padel ur psykologiska, sociologiska och kroppsliga perspektiv

Efter att ha beskrivit och diskuterat framträdande drag i padelsportens historia, med särskilt fokus på Sverige och entreprenörerna, är det nu dags att ta ett nutida perspektiv för att förstå padelns attraktionskraft på individ-, grupp- och samhällsnivå (psykologiskt och sociologiskt). Kapitlet tar avstamp i forskningen med empiriska och analytiska bidrag om bland annat klass och kapital som diskuteras. Logiker om lek, kamp och tävling skärskådas och slutligen diskuteras kroppens frånvaro i diskursen om padel.

2.1 Internationell forskning

Den internationella forskningen om padel av psykologisk, sociologisk och kulturell karaktär är sparsam, och de få vetenskapliga artiklar som finns är

skapade i en spansk kontext. En del artiklar om padel är inte tillgängliga på engelska utan endast på spanska (i vissa fall undantag för abstraktet) vilket gör det samlade forskningsläget svårt att överblicka. Villa-Serrano et al. (2016) har gjort en litteraturoversikt över padel generellt, och kommer fram till att de mest studerade områdena handlar om utveckling av aktivas prestation i form av teknik, taktik och spelanalys kopplat till pedagogik/utbildning. Av de åtta artiklar som kopplas till sociologi/socioekonomi visar det sig vid en närmare granskning att flera endast är på spanska eller egentligen handlar om andra områden och saknar en tydlig sociologisk koppling. Ungefär samma bild som den Villa-Serano et al. har framkommer vid en egen sökning av padel i olika databaser – det mesta handlar om kvantitativa studier om spel och prestation på elitnivå.

Ett viktigt bidrag ur ett psykologiskt perspektiv kan dock hämtas från Courel-Ibanez et al. (2018) som studerat motivation genom enkäter. Det visar sig då att oavsett kön, hur gammal man är, hur länge man spelat, hur ofta man spelar eller hur duktig man är, så är *enjoyment*, dvs att ha roligt den viktigaste faktorn för att vilja spela. Även sociala aspekter, fitness/hälsa och tävling får relativt höga siffror, medan *appearance* (utseende) får lägre genomsnitt. För kvinnor blir fitness/hälsa en viktigare motivationsfaktor efter att ha spelat ett halvår, än det är för dem som precis börjat med sporten, medan det faktiskt är tvärtom för män. En svaghet med studien är dock att endast totalt 77 personer deltagit i enkäten vilket gör osäkerheterna blir väldigt stora inom undergrupperna; de blir så små och därmed känsliga för enskilda personers svar. Inte heller säger studien något om hur de olika motivationsfaktorerna samverkar, vilket skulle ha kunnat förklara motivation för padel på ett mer utförligt sätt.

2.2 Analytiska och empiriska bidrag i svensk kontext

Padelns attraktionskraft i Sverige har vållat ett visst akademiskt intresse, men det är framför allt studenter i kandidatuppsatser som undersökt frågan empiriskt. Den mest framträdande är gjord av Ekvall och Karlén (2021), som genom enkäter som fick över 900 svar frågat varför man börjar och fortsätter spela padel. En stor andel svarar att de blivit tipsade av vänner, tycker sedan det är roligt att spela, och mer än varannan menar dessutom att det är en bra motionsform, kul aktivitet med vänner, och gillar själva tävlingsmomentet.

Svaren tolkar Ekvall och Karlén enligt Self determination theory (SDT) som att de grundläggande psykologiska behoven självständighet, kompetens och samhörighet ofta uppfylls i padel. Självständigheten kommer av att padel är roligt, och man har relativt stor kontroll över när man kan spela. Kompetensen består av att padel är snabb och lätt att behärska och genom att vara endast två i laget så känner man sig delaktig i prestationen. Samhörigheten består i gemenskapen, att man börjar spela på grund av vänner, och träffar närstående personer när man spelar, men också ”nytt folk” (Ekvall & Karlén). Nästan varannan person som svarat på enkäten har uppgett att träffa nya människor som ett skäl för att börja spela. Även om uppsatsen kan ha metodologiska svagheter i representation och därmed generaliserbarhet, är både resultat och analys intressanta.

Ett annat bidrag, som är mer av analytisk karaktär än empirisk, förtjänar också att diskuteras. Wijk (2021) gjort en längre ”spaning” om varför padeltennis blivit så populärt. Han lyfter fram tre saker: enkelheten och nöjet i spelet, mixedspelet och den sociala gemenskapen, samt klassaspekten. Enkelheten och nöjet består i att det bara tar minuter enligt Wijks observationer och egna erfarenhet, inte timmar, att få i gång ett kul spel eftersom padel är enkelt att spela. Detta går hand i hand med Ekvall och Karléns enkätsvar om en hög grad av kompetens. Att känna sig duktig på något är förstås i hög grad motiverande, och ju snabbare kompetensen nås desto större chans att man fortsätter spela.

Wijk identifierar också ett frekvent mixedspel, och förklarar det bland annat med att unga män och kvinnor i dagens samhälle vill göra saker tillsammans – och att det funkar utmärkt i padel. Även om den fysiska aspekten när det gäller padel inte är lika stor som för tennis, squash eller badminton är det dock tveksamt, menar jag, hur stor roll mixedaspekten spelat i padelns framgångsvåg. Troligen är det en majoritet – även om den kanske inte är stor – killar och män som spelar padel. Wijks reflektion har stöd i att varannan spelare som svarat på Ekvall och Karléns (2021) enkät är kvinna, vilket dock som sagt inte betyder att hälften av padelspelarna i Sverige är kvinna (exempelvis kanske kvinnorna hellre fyller i enkäter än män). Hur som helst har Wijk en viktig poäng i att padeln har långt bättre förutsättningar än andra sporter att främja mixedspel. Att mixedspel redan i dag är populärt har dock inget empiriskt stöd, även om det troligen förekommer i viss utsträckning och betydligt mer än i övriga racketsporter även om badminton ibland spelas som mixed. Kanske är det emellertid så – även om många tjejer spelar padel – att tjejer spelar främst med tjejer, och killar mest med killar.

2.3 Klass och olika typer av kapital

Mer intressant är spaningen kring klass, unga vuxna och gemenskap som Wijk (2021) gör. Han säger sig uppfatta att en stor andel av padelspelarna är unga vuxna ur den växande medelklassen med stark köpkraft. De har genom padelkonceptet med viss exklusivitet kunnat förstärka sitt sociala och kulturella kapital, med sociologens Pierre Bourdieus begrepp om de fält som man tillhör eller vill tillhöra, till exempel inom idrotten. Padelspelare, menar Wijk, vill markera sin sociala position, precis som många andra gjorde under tennisens och golfens expansion på mitten och slutet av 1900-talet (Wijk 2010). Att padel under sin första etableringsfas också bedrevs invid tennis- och golfmiljöer och lockade en viss typ av människor, ändrar dock inte det faktum att padelspelare inte längre är en homogen grupp utan lockar stora skaror med olika bakgrund, fortsätter Wijk (2021).

Det är med andra ord viktigt att skilja på de olika faserna i padelns etablering – där olika grupper med olika typer av kapital kan ha fångats in vid olika tillfällen. Exempelvis hade kanske många padelspelare under den första halvan av 2010-talet – när sporten fortfarande var väldigt liten – en racketbakgrund i tennis och kom från en högre medelklass, medan det i dag sker en mer blandad rekrytering – även om medelklassen dominerar. Padel ser därmed ut att följa den historiska trenden att spridas nedåt i samhällsskikten, även om denna utveckling skett betydligt snabbare i padel än i andra sporter historiskt. Indirekt pekar argumentation om olika typer av kapital på padelfenomenet – i början av tillväxten i Sverige, med andra ord före sporten blev mer populär i något bredare folklager – som en konsumtionsvara av lyxigare karaktär. Genom att ”köpa” padel så visar man att man har råd – och därmed sin sociala position. Den teoretiker som dragit detta resonemang längst är Veblen (1967) med begreppet *conspicuous consumption* som innebär man på ett iögonfallande sätt köper lyxiga varor eller tjänster för att markera position gentemot andra. Men är verkligen padel en iögonfallande konsumtion?

Ekonomiskt är padel knappast en del av en lyxkonsumtion – inte ens jämfört med vissa andra sporter, då priset för att spela padel inte överstiger kostnaden per person för att spela tennis eftersom banhyran delas på fyra personer. En banhyra på upp mot 700 kronor per timme för en yta motsvarande en halv tennisbana kan ju verka mycket, till och med oskäligt mycket. Priserna för ungdomsträning rapporteras också vara betydligt högre i padel än i tennis. Men att padel skulle vara en särskilt dyr sport för den vuxna individen är dock en missuppfattning. För den som vill manifestera

sitt ekonomiska kapital, så finns det bättre och mer iögonfallande sätt att göra detta både i andra sporter och andra delar av samhället. (Undantaget är kanske som Max Martin att bygga en egen privata bana på sin tomt, vilket kan kosta upp mot en halv miljon kronor.) Detta betyder emellertid inte att padelsporten kan ha haft – och kanske fortfarande har i vissa kretsar – en aura av att vara en flärdfullare form av tennis, som lockat människor att öka sitt symboliska kapital enligt Bourdieu, det vill säga att det sociala och kulturella kapitalet erkänns viktigt av människor i omgivningen till padel-spelare.

Klassaspekten är viktig att beakta när det kommer till padelns utbredning i Sverige, och den förtjänar ytterligare fördjupning. Medelklassen har under lång tid vuxit i Sverige med kraftigt ökad köpkraft för stora delar av befolkningen – även för arbetarklassen. Totalt för hela 2000-talet så har real-lönen ökat med 37 procent för arbetare och med 49 procent för tjänstemän år 2000-2020 enligt LO (2021). Visserligen har tjänstemän i genomsnitt en lön som är 50 procent högre än arbetare, men många tjänstemän har inte en högre inkomst än arbetare. Däremot är många tjänstemän höginkomsttagare, vilket ökar medellönerna (SCB 2021). Löner i industrin kan till och med överstiga dem i till exempel skola, kultur och media, ofta med personer med akademisk utbildning, som betraktas som medelklassyrken.

Den stora ekonomiska skiljelinjen idag ligger kanske inte främst mellan medelklass och arbetarklass, utan mellan olika yrken eller mellan de som har jobb och de som inte har jobb, och/eller mellan de som har trygga, fasta arbeten eller osäkra anställningsförhållanden. Ordet prekariat (Standing 2013) innebär ett slags underklass där människor lever under stor osäkerhet, som arbetslösa eller mellan tillfälliga jobb som utförs av personer med låg eller ingen utbildning. Denna grupp har av ekonomiska skäl små möjligheter att lägga stora pengar på fritidsaktiviteter, oavsett om det gäller nöje eller sport, som till exempel padel.

Empiri från Ekvall och Karlén (2021) stödjer förståelsen av padel som en ekonomisk medelklass-sport, då ungefär 6 av 10 tjänar mer än 35 000 kronor i månaden, vilket är medellönen i Sverige ungefär, medan endast sex procent uppger att de tjänar mindre än 15 000 kronor. Padelspelare verkar också ha en högre utbildningsnivå än genomsnittet. Drygt 6 av 10 padel-spelare, i jämförelse med drygt 4 av 10 invånare i Sverige, har eftergymnasial utbildning, och skillnaden är ännu större mellan kvinnor som spelar padel och kvinnor i Sverige generellt än mellan män som spelar padel och män i Sverige generellt. Padel skulle enligt denna empiri vara en ännu mer utpräglad medelklass-sport för kvinnor än för män.

Samtidigt är klassbegreppet komplicerat och inte endast ett utslag av ekonomisk och materiell standard och/eller utbildningsnivå, dvs ekonomiskt kapital utan bör också relateras till kulturellt och socialt kapital. Att ta steget in till en padelhall kan kännas avlägset oavsett köpkraft och utbildning. Det krävs minst en (singel), oftast tre (dubbel) personer att spela med och utan ett adekvat socialt kapital är det ekonomiska kapitalet inte tillräckligt. Mer än varannan person har uppgett som det mest ikryssade alternativet (Ekvall och Karlén 2021), att ”kompisar/familj bjöd med mig” som en anledning att man började spela, alltså fler än som svarade ”det såg kul ut”. Men för att fortsätta spela var det oavsett svensk kontext (Ekvall och Karlén 2021) eller spansk (Courel-Ibanez et al. 2018) nöjet att spela som var i topp.

Men första steget för att börja spela är att känna sig välkommen. Den springande punkten är i vilken utsträckning padel är en sport som är informellt öppen. Formellt sett är den öppet för alla som har ekonomisk möjlighet (och för dem med grundläggande digital kompetens att boka en tid på nätet), men det finns säkerligen ett slags inre motstånd bland dem som aldrig spelat, men som tycker padel ser roligt ut på Youtube. För den som framför allt saknar ett visst passande socialt, men delvis också kulturellt kapital kan padel te sig som en aktivitet alltför ”långt bort” – inte fysiskt, då padelhallar finns lite överallt – men mentalt. Jag vill dock hävda att det kulturella kapitalet ändå troligen är viktigare i traditionella sporter som tennis och framför allt golf som det sedan länge finns förutfattade meningar om, men också i realiteten fler både skrivna och oskrivna regler, till exempel för kläder och beteenden på och utanför banan. Det är förvisso naivt att tro att ”nya” sporter som padel är befriade från fördomar, men de är inte lika historiskt tungt förknippade med en ”finare” kultur. (Hur de verkliga kulturella koderna i padel verkligen ser ut är en empirisk fråga – kanske är det en mer tillåtande kultur än i till exempel tennis). Visserligen kan det hos vissa individer finnas ett slags rädsla eller skepsis för det okända – men i takt med att fler kommer i kontakt med andra som spelar padel torde denna minska.

Jag vill avsluta detta avsnitt del med en personlig, autoetnografisk reflektion kring olika typer av kapital. Jag är själv tennisspelare sedan barnsben och har endast spelat padel ett tjugotal gånger, delvis för att jag inte tycker det är lika kul som tennis (men roligare än mycket annan sport) och delvis för att jag inte har vänner som spelar som lockar med mig att spela, dvs saknar det nätverk som behövs för att komma in i en ”padelgemenskap”. Jag har spelat padel framför allt i tennisklubbar som har padel som en sidoverksamhet, men också i en enkel, privatägd padelhall med få faciliteter och enkla omklädningsrum utöver padelbanor. För några månader sedan kom

jag dock till något som kan beskrivas som en ”premiumhall”, det vill säga en anläggning med shop, musik i högtalarna, en övervåning med skinnsoffor med utsikt över banorna och sammantaget en estetiskt elegant miljö. Problemet – för mig – var bara att den kändes något obekvämt att vistas i. Känslan var fundamentalt annorlunda än att spela padel i en tennisklubb eller i en enklare ombyggd industribyggnad som jag gjort tidigare, och där miljön inte spelat någon direkt roll för min upplevelse.

Jag kände mig inte alls hemma i ”premiumhallen” trots att jag betraktar mig som en utpräglad medelklass-person – om än lågt avlönad – med yrkesbakgrund i media, intressen som tennis och kultur och natur. Det kändes instinktivt fel att efter avslutat spel svettig sätta mig i en skinnsoffa, och fastän jag uppskattade delar av den lätt lyxiga miljön och ljussättningen etcetera i kontrast till ett slitet omklädningsrum med ingrodd svettdoft, kände jag mig ändå malplacerad. Kanske kan jag med mitt i grunden ändå stora kulturella kapital relativt snabbt att anpassa mig till denna nya idrottsmiljö, men poängen med denna reflektion är att om till och med jag kan känna mig malplacerad – trots min racket- och medelklassbakgrund etcetera – är det inte konstigt om människors upplevelse färgas negativt även av att spela padel i en tennishall – och många kommer inte ens så långt som till en bana för att testa!

2.4 Padel som lek

Padelns inneboende egenskaper är väsentliga som en komponent av många för att förstå sportens genombrott. Idrottsvetaren Isak Lidström (2021) har dammat av en inom idrotten välkänd teoretiker, kulturhistorikern Johan Huizinga (2004) som menade att glädjen försvann när bollekar blev organiserade och det skapades komplicerade regler under sent 1800-tal. Lidström anser att denna tråd nästan 150 år senare kan tas upp i och med att padelns popularitet kan återföras på människans stora behov av lek. Han hänvisar till spelets enkelhet i jämförelse med tennis, som kräver mycket rationaliserad träning i tidig ålder för att nå framgång. Lidströms resonemang kan utvecklas och styrkas i det att tennis är en idrott som på olika sätt ofta kräver disciplin och hårt arbete under barn- och ungdomsåren, för att man ska kunna skörda frukterna vid senare tillfällen. I padel däremot, kan många så och börja skörda nästan direkt. En vanlig missuppfattning med begreppet leken utifrån Huizinga (2004) är att den utesluter allvaret och regler. Tvärtom kan allvaret ofta vara en del inom leken genom dess regler, men också täv-

lingsmomentet kan vara viktigt. Att förlora eller vinna i leken ger dock inga långtgående konsekvenser som det gör i en konstruerad struktur där vinnare till exempel flyttas upp/belönas i ett hierarkiskt system, vilket torde varit en av Huizingas huvudpoängar, och som också går att applicera på padel.

Jag har själv tidigare liknat padelbanan vid de bollhav som barn sågs leka i medan de vuxna handlade på köpcentrum eller stora varuhus (Yifter-Svensson 2021). Detta dels med tanke på den fysiska likheten med plexiglasburen runt både bollhav och padelbana, dels i synen på padel som en slags lek. Riktigt så ”fri” lek är förstås inte padelleken för vuxna, men frihetsaspekten i leken är viktig, att få vara barn, vara i nuet och ha kul i ett vuxenliv som annars präglas av allvar i familje- och arbetslivet. Det verkar än så länge – finnas mindre prestige i padel än tennis kring prestation både mellan vuxna och juniorer som spelar, och dessutom mindre prestige mellan vuxna i förhållande till barn som spelar, enligt svenska padeltränare som tidigare varit tennistränare (Gabelic 2022).

Padel är inte som andra motionstrender att via halvmaror eller hårda cross fit-pass ett medel för att trimma sin kropp, utan ett självändamål med lek-karaktär som kanske har få andra motsvarigheter i vårt samhälle och därmed fyller ett stort behov. Padel är ”kul” enligt både akademiska studier (Ekvall och Karlén 2021; Courel-Ibanez et al. 2018) och egna observationer och kanske är padel roligt på ett mer direkt sätt än flertalet andra motionsformer. Lusten, glädjen som en drivkraft – i det här fallet att jaga en gul liten boll tillsammans med andra – är kanske svår att överskatta. Denna stimulans som padel skänker verkar så självklar att den inte har analyserats särskilt djupgående, men vad är det i spelets grundläggande utformning som gör det så roligt?

2.5 Kampen – en central logik

Många, troligen nästan alla, även de som bara spelar motionspadel någon gång i veckan med sina vänner, tycks spela match, dvs räkna poäng och tävla. Det är sannolikt ovanligt att spelare endast står och slår till varandra och tränar utan att räkna poäng. Tävlings- eller kampmomentet verkar viktigt. Uppvärmningen och inbollningen är kort – det gäller att snabbt komma i gång med själva matchen. Konsekvensen av en vinst eller förlust behöver dock inte vara så stora, eftersom många motionsmatcher inte är en del av ett nationellt eller regionalt seriespel, utan möjligen i vissa fall ett lokalt mini-event med olika tävlingsformer. Det finns endast en liten mängd licen-

sierade padelspelare som tävlar på en nationell tour. I stunden är det förstas för många viktigt att vinna oavsett nivå, men efteråt spelar det oftast mindre roll – och även om man är utslagen ur den lokala tävlingen, vad gör det tio minuter efteråt?

Som nämnts tidigare verkar padel inte främst vara något man ägnar sig åt av investeringskäl utan egenvärdet är viktigare. Upplevelsen i nuet, där lek och rekreation är en logik Engström (2010) tar upp utifrån varför människor idrottar. Aktiviteten eller leken präglas då av att vara lustfylld och engagerande. Kampmomentet kan också vara ett viktigt inslag, medan rangordningsprincipen är av underordnad betydelse enligt Engström (2010, s 68) som tar exemplet innebandy för ett kamratgång. Poängen med kampen, spänningsmomentet och själva leken är att den ska fortsätta, menar Engström.

Den som följer bolldueller i padel märker just detta; de fortsätter då de är ganska långa, det vill säga inte sällan fler än tio gånger över nätet. Det är relativt svårt att avgöra bollen snabbt. Risken är stor att du missar, eller att motståndaren klarar att returnera bollen. I tennis kan du slå en svår serve, och sedan avgöra på ditt andra slag. I padel däremot handlar det om att ha tålmod, och i ännu högre grad vänta på det rätta läget. Enligt Håkansson (2021) är lobben det viktigaste slaget för att kontrollera motståndaren, och spelets strategi bygger på att neutralisera motståndaren, att till slut få läge att slå sitt favoritslag efter att ökat variationen och precisionen i de tidigare slagen i bollduellen.

Londos (2010, s 215-219) tar avstamp i bland annat Engström och delar upp logiker för sammanhang i tävling, hälsa och upplevelse. Logiker i kroppsligt meningsskapande ses som kamp, förflyttning och uttryck. Till sammans bildar dessa logiker olika sociala rum. Fotboll och boxning, exempelvis, har alltid kampen som meningsskapande logik, men varje sport kan finnas i olika sociala rum då de har antingen tävling, hälsa eller träning som logik beroende på sammanhang och vilken typ av fotboll eller boxning som åsyftas. Detta innebär att traditionell fotboll/boxning har tävling som sammanhang, motionsfotboll/boxercise har hälsa medan parkfotboll/nöjesboxning har upplevelse. I förflyttning är motsvarande former vandring (upplevelse), stavgång (hälsa) och gång (tävling) medan olika former av dans och gymnastik tas som exempel för olika uttryck.

Racketsporter i allmänhet, och padel i synnerhet, har kanske främst kampen som kroppsligt meningsskapande logik, men också inslag av förflyttning. Padel är främst en kamp om en boll men det handlar också om en förflyttning med precision – ungefär som i dart. Padel till skillnad från tennis

och badminton handlar mindre om fart och kraft, och mer om just precision i slagen (Håkansson 2021).

Padel kan alltså ses på olika sätt i både sociala rum och meningsskapande, inte bara på grund av om det är upplevelse, hälsa eller tävling som sammanhang, men också huruvida man betonar kamp eller möjligen förflyttning som meningsskapande. Med denna argumentation kan man säga att fotboll och boxning också är en praktik med förflyttning (precision i passningar) men jag håller med Londos om att kampen är den kroppsligt meningsskapande praktiken i de sporterna, och likaså i padel.

2.6 Kampen och tävlingslogiken – en habitusfundering

Kamplogiken kanske till viss del kan förklara att många hittat till padeln. Londos (2010, s 218) skriver avslutande i sin avhandling om idrottsämnet i skolan: ”Makten är för närvarande positionerad i det delrum som består av tävlingslogiken och kamplogiken, och kommer till uttryck som lagbollspelspraktiker...”.

Många svenskar, men säkert också folk från andra länder, är uppvuxna på 90- och 00-talet med tävlings- och kamplogiken i gymnas rum, och dessutom har många utövat bollsport i föreningsidrotten där tävlingslogiken också är dominerande (Londos 2010). Många slutar dock efter tonåren med de sporter som de hållit på med i ungdomsåren, men det skulle inte vara konstigt om en hel del svenskar hittar ”hem” till idrotten genom att till exempel fotbolls-, innebandy- och hockeyspelare senare fattar tycke för padel, en miljö som till delar också präglas av kamplogiken. Enligt Bourdieus habitusbegrepp som Engström (2010) använder sig av vore det rimligt att chanserna ökar, att denna grupp kommer att ha en naturlig smak för att vilja testa och fortsätta spela padel. Detta stöds av Ekvall och Karléns (2021) enkät, där många padelspelare har en tidigare idrottsbakgrund. Även om padel ofta beskrivs som ”enkelt” är att det kanske inte alldeles lätt att komma igång för den som inte tidigare tränat upp sin öga-hand-koordination, eller på andra sätt tränat upp en känsla för bollar. Däremot är padel den enklaste racketporten att lära sig grunderna i då tekniken och fysiken inte är avgörande.

Men – och detta är viktigt – även om padeln har en kamplogik, finns det genom betoningen på här och nu, och leken, inte en tävlingslogik på samma sätt som i föreningsidrotten. Det innebär potentiellt även att de människor som inte trivdes med föreningsidrottens rangordnande principer, som även

smittade av sig på skolans idrottslektioner, också skulle kunna känna sig hemma i padel, då förloraren i en padelmatch mellan vuxna inte drabbas av negativa konsekvenser (mobbing, petning etcetera) på samma sätt som mellan barn utan tvärtom befinner sig i ett tryggt socialt sammanhang, som hen valt själv. Vilken smak för ny motionsform för padel som en person instinktivt har, är dock inte bara ett resultat av barn- och ungdomsårens upplevelse av till exempel lek- och kamplogiken, utan samspelar också med ens olika kapital, enligt Bourdieu, som diskuterats tidigare i denna text.

Att padel också är en paridrott, innebär att padel kanske är en mer social bollsport än många idrotter. I en tennishall i Lund finns en affisch som uppmanar till en särskild ”socialtennis,” men någon har ifrågasatt detta genom att under affischen skrivit dit ”All tennis är väl social?” Även om en stor del av all motion och idrott är social – vi är ju sociala varelser – är det speciella med padel själva kombinationen av en lek- och kamplogik i en socialt inkluderande miljö på banan, där man kan känna sig trygg i att vinst eller förlust inte ger några särskilt allvarliga konsekvenser. Sannolikt finns det förstås undantag där även vuxna känner sig otillräckliga och dåliga och far psykiskt illa i samband med matcher – både i förhållande till med- och motspelare. Vi säger att gärna att *idrott är bara en lek* men detta är aldrig eller sällan sant, oavsett om det är på elit-, motions-, förenings-, eller skolnivå. Men mycket talar ändå för att padel verkligen är en (kamp- och tävlingsfylld) lek för många.

2.7 Frånvaron av kroppen och närvaron av hjärnan – flow i padel?

Hittills har denna text inte behandlat kroppsliga dimensioner av padel. Frånvaron av kroppen i diskussionen om padel som populärt fenomen är de facto slående när man läser om padel, oavsett vilken typ av källa som åsyftas – vetenskaplig eller medial. Antingen betraktas padel inte som en särskilt fysisk sport i jämförelse till exempel med tennis (Wijk 2021) eller betonas kroppen endast när den går sönder – då en hel del padelspelare drabbas av skador (Håkansson 2021). Men sammantaget tycks kroppen osynlig, åtminstone i positiva sammanhang, vilket förefaller orimligt. Det är ju genom kroppen vi gör våra förnimmelser, inte minst inom idrotten – och kroppen borde vara central i förståelsen av padel som ett fenomen som attraherar. Eller finns det en logisk anledning till kroppens frånvaro i hur man pratar om padel?

Visserligen menar både Courel-Ibanez et al. (2018) att fitness/hälsa finns som motiv för många padelspelare, vilket stöds av Ekvall och Karléns enkätsvar (2021) att det är en bra motionsform. Den som spelar tror sig veta att padelspel troligen är på något sätt bra för kroppen – vilket är sant, då rörelse (åtminstone på en rimlig nivå) är viktig för den generella hälsan medan motsatsen – stillasittande – är skadligt. Men bortsett från de upplevt hälsomässiga fördelarna, som utgår från att man på ett intellektuellt plan vet att rörelse generellt är bra för kroppen – eller att det känns bra efter ett träningspass, oavsett om det är lätt eller tufft, på vilket sätt stimuleras kroppen av att spela just padel i förhållande till andra motions- och rörelseaktiviteter? Kanske kan detta förklara en del av lusten och glädjen i padel – sättet på vilket kropparna rör sig i padel.

Det tycks – åtminstone vid en första anblick – finnas en hög grad av variation i kroppsligt rörelsemönster på padelbanan. Den som spelar måste röra sig i alla riktningar, framåt, bakåt och åt sidorna – om än med korta avstånd. Spelet är snabbt och det är därmed koncentrationskrävande att följa bollen med blicken och vara beredd. Racketarmen fälls utåt, uppåt, framåt, bakåt i olika vinklar beroende på spelarens position och när hen ska slå över bollen. Bollen kan slås direkt över nätet eller först tillbaka i egen vägg.

För att jämföra med tennis, pingis eller badminton så innebär banans och spelets utformning att padelspelaren ställs inför en större mängd komplexa situationer för kroppen och huvudet att ”lösa”, och i jämförelse med många andra motionsformer som att jogga, göra yoga eller gymträna är skillnaden stor. Att spela innebandy eller fotboll innebär förvisso att kroppen ställs inför komplexa situationer, men kroppens delaktighet i hela spelet är inte lika frekvent i den typer av lagsport. Där handlar det om att täcka ytor utan bollkontakt i längre tidsintervall, medan padel engagerar den enskilde hela tiden eftersom man rör bollen ofta (i snitt vartannat slag inom laget).

Det finns dock en viktig paradox i variationen i spelet jämfört med variationen i hur kroppen verkligen rör sig. Kanske är det så att det framför allt är hjärnan som utsätts för komplexa situationer medan kropparnas verkliga rörelser är väldigt begränsade både i intensitet och omfattning – där styrketräning och yoga ger en mer, visserligen förutsägbar men allsidig träning av kroppen. Som nämnts är padel inte en särskilt intensiv träningsform eftersom det är korta avstånd att röra sig på, vilket kan inbjuda spelare att sträcka sig efter bollen på olika men uppreppande sätt, som i sin tur gör att delar av kroppen överbelastas medan andra inte används alls eller på ett statiskt sätt. Detta skulle delvis förklara skadorna, men också att padel för många inte är en kroppslig upplevelse på samma sätt som att utmana sin kropp i gymmet,

motionsspåret eller innebandyplanen. Innebandyn ger kondition, yogan ger rörlighet, styrketräningen ger styrka – medan padel ger drastiskt uttryckt mindre rörelse, minimalt med svett och med lite otur, ont i armen.

I stället borde fokus riktas på huvudet eller snarare hjärnan – att den kroppsliga upplevelsen av padel är centrerad dit. Kanske kan begreppet flow vara till hjälp – ett psykologiskt tillstånd där man känner att allting flyter och känslan för tid och rum går förlorad när hjärnan är uppslukad av uppgiften (Csikszentmihalyi & Klein 2021). Det ger glädje och tillfredsställelse att glömma bort sig själv för en stund, och det handlar om att bara rikta sin uppmärksamhet på en enda sak.

Flow är förvisso inte begränsat till idrott utan upplevelsen kan inträffa under många typer av aktiviteter, till exempel att arbeta vid datorn – men kanske är idrott, och vissa idrotter mer inbjudande än andra till att oftare nå flow? Det krävs åtta saker för att nå flow (*ibid.*):

- Att du känner dig motiverad
- Att du gillar det du gör.
- Att du får chansen att koncentrera dig. Om du blir avbruten hela tiden, så kommer du inte att kunna hamna i flow.
- Att du har tydliga mål att nå.
- Att du får feedback direkt.
- Att dina dagliga orosmoment och frustrationer hålls tillbaka.
- Att din självmedvetenhet försvinner för ett tag.
- Att du har en känsla av kontroll över det du gör

Här vill jag framför allt ta upp chansen till koncentration och feedback, på grund av långa bolldueller som ofta spelas i padel. Omedelbar feedback är något idrotten generellt ger, och padel är inget undantag. Du får direkt en bekräftelse på om ditt slag fick den effekt du hoppats på genom hur motståndarna reagerar och agerar. Eftersom padel är ett snabbt spel och koncentrationskrävande, så tvingar den en aktiv närvaro hos hjärnan. Flow innebär dock att det känns som något sker automatiskt, och för att uppnå detta krävs att man behärskar en aktivitet någorlunda väl. Känslan av kontroll och kompetens är med andra ord viktig – och även om en padelspelare inte har några tydliga långsiktiga mål, så sker det en snabb förbättring i början av ”padelkarriären”. Hur mycket av det roliga i padel som består av flow – som är svårt att uppnå – är delvis en empirisk fråga för framtida forskning, men när flow väl sker är det ett psykologiskt tillstånd som attraherar och som många i så fall gärna vill återvända till.

Känslan av flow finns mellan upphetsning (arousal) och kontroll (*ibid.*), och det är rimligt att tro att padelspelare kanske främst pendlar mellan upphetsning och kontroll, som också är attraktiva tillstånd att vara i. Kontrollen har som Ekvall och Karlén (2021) visat ett samband med kompetens, medan själva upphetsningen troligen har sin grund i något slags förhöjd upplevelse i den uppmärksamhet som krävs i att följa och slå till bollen i det snabba spelet. Kanske kan denna känslomässiga upplevelse av blandning mellan upphetsning och kontroll till vissa delar likna flow eller möjligen ligga i utkanten av flow – om begreppet kan ses som en glidande skala. Det är närvaron i nuet, precis som ett barn som leker, som jag tror är otroligt attraktivt att vara i – en slags eskapism från vardagslivet tillvaro som oavsett hur roligt och kreativt arbetsliv man har, hur tryggt och trevligt ens sociala (familje)-liv, få andra aktiviteter kan tävla med.

Frågan är dock vad som händer när en spelare nått en viss nivå, och sedan inte har tillräckligt med tid, kraft etcetera att ta nästa steg att utmana sig själv. För lite utmaningar leder till avslappning eller till och med uttråkning enligt Csikszentmihalyi & Klein (2021), vilket är en risk när ”nyhetens behag” lägger sig för padelspelarna. Det finns redan nu tecken på att intresset för padel börjar nå en kulmen och kanske det beror på att det blir allt svårare att nå de attraktiva psykologiska tillstånd som många fick när de började spela.

2.8 Sammanfattning och slutsats: padel här för att stanna?

Är padel här för att stanna som en av de största motionssporterna? Är det en i längden tillräckligt rolig och utmanande sport på individnivå och socialt inkluderande sport? Här måste man skilja på sportens *teoretiska förutsättningar* och *praktiska utförande*. Denna sammanfattning riktar främst in sig på sportens förutsättningar och inte på hur den organiseras eller utförs i praktiken, även om de kan vara svåra att skilja åt. Nedan följer en sammanfattning av för- och nackdelar:

Fördelar: Relativt enkel att lära sig och snabbt att komma igång med för att få ett roligt spel, inte så fysiskt krävande men stimulerande för hjärnan. Padel har därmed förutsättningar att inte bara få personer som tidigare tränat bollsport, men också nya grupper av fysiskt inaktiva som attraheras av leklogiken att pröva på sporten. Padelsporten spelas oftast som dubbel, och med fyra spelare på banan är sporten kanske mer social än andra och för den som motiveras av sammanhanget, att träffa nuvarande eller blivande vänner,

så kan det i stor utsträckning bidra till fortsatt spel. Padel har en kombination av lek- och kamplogik men samtidigt en nedtonad tävlingslogik som kan ha ett brett tilltal och som kanske saknas i övriga idrottsutbudet och därmed fyller en lucka. Sporten attraherar också människor av olika kön (Wijk 2021), ålder och bakgrund (Courel-Ibanez et al. 2018; Ekvall och Karlén 2021)

Nackdelar: Inte en sport för alla. Eftersom padel för många inte är en fysisk utmaning, är det inte samma genomkroppsliga upplevelse som yoga eller styrketräning, och inte heller ett medel för att bli vältränad. För en vältränad person är det ”för lite svett”, men den som är otränad riskerar att bli skadad. Inte passande för den som trivs med individuellt idrottande, då singelspel är ytterst sporadiskt förekommande. Har dessutom beståndsdelar som kan kopplas till att det krävs eller underlättas av att spelaren har ett särskilt socialt, kulturellt och ekonomiskt kapital för att sporten ska bli tillgänglig. Detta är dock kanske en kombination av sportens förutsättningar och utförande – och skulle kunna förändras. Även om sporten lockar människor med olika bakgrund är det en dominerande del medelklass, främst för kvinnor.

Som synes är för- och nackdelarna till stora delar spegelbilder av varandra. Om en sport ska bli verkligt stor och varaktig beror på många andra faktorer, men spelets natur är en grundläggande förutsättning för att sporten ska bli uthållig. Att idrotten är lätt att lära sig gör att trappsteget upp till att vilja fortsätta blir lägre – oavsett varför man testade första gången att spela. Brädspelet Othellos slogan är ”A minute to learn, a lifetime to master”, och Håkansson (2018) liknar padel vid schack, det vill säga att det finns många spelstrategiska moment som gör att man ständigt upptäcker nya dimensioner av spelet. Men för att göra detta krävs att man investerar allt mer tid och träning för att inte tröttna.

Det är dock en snabb, händelserik och oförutsägbar sport speciellt där få bolldueller liknar varandra med en kombination av lek, kamp, upplevelse i nuet som har fått miljoner människor i världen att spela padel. Men varför har vi i Sverige blivit ledande i utvecklingen? Det diskuteras i nästa avsnitt.

3. Varför är just Sverige ledande i andra vågen?

Sverige har tagit ledartröjan i sportens andra framgångsvåg (den första skedde i slutet på 1900-talet) som senaste åren dragit fram i framför allt Europa. Padel ökar i popularitet i många europeiska länder som Italien, Belgien, Frankrike men också i Skandinavien. Det är svårt att få fram jämförande,

tillförlitlig och aktuell statistik över sportens snabba utbredning, men ingenstans tycks den vinna mark lika snabbt som i Sverige. Sannolikt finns det en mängd delförklaringar till denna utveckling, som både har sin grund i olika gynnsamma strukturer och i olika aktörers, exempelvis organisationers, företags och individers beslutsfattande. Nedan följer en diskussion av några faktorerens betydelse, både storleksmässigt och i förhållande till varandra:

3.1 De svenska entreprenörerna och kopplingen till tennis

Precis som det är komplext att förstå varför vissa länder drabbades hårdare än andra av covid-19 – om jämförelsen tillåts – är orsakssamband vanskliga att uttala sig om även här. Naturligtvis kan några av dem ledas kronologiskt bakåt – att Sverige fick in ”padelsmittan” tidigt i landet i jämförelse med våra nordiska grannländer, genom banan i Båstad hamn.

Att starta och driva padelföretag torde dock inte vara enklare i ett land som Sverige än i många andra länder med marknadsekonomi, även om det finns många framsynta små och stora företagare i vårt land. Sverige är ett av världens mest innovativa länder, näst bäst efter Schweiz enligt FN:s immaterialrättsorganisation WIPO:s årliga mätning Global Innovation Index (Regeringskansliet 2021), men att bygga och driva en padelhall, är knappast tekniskt eller innovativt utmanande eller på andra sätt så krävande att detta skulle kunna tillmätas en stor betydelse. De privata entreprenörernas företagarnas betydelse för padelutvecklingen i Sverige är central – då de dominerar i antal – men kanske inte genom i första hand innovation.

Kopplingen till tennisen är mer intressant. I många andra europeiska länder har padel varit en (undanskynd) del av tennisverksamheten. Exempelvis finns tre av fyra padelbanor i Frankrike och Italien vid en tennisanläggning, i Spanien var fjärde men i Sverige ungefär endast var tionde (Murray 2020). I Frankrike, Italien och många andra länder organiseras padel av de nationella tennisförbunden. I Sverige har padel en ”friare” ställning där de flesta anläggningarna drivs av kommersiella företag. En allt större andel av banorna blir – i takt med att kommersiella hallar byggs – i andra länder också privata, men kanske har företagare inte sett samma ekonomiska möjligheter i exempelvis Belgien som i Sverige. Kanske har padel setts som en racketsport som alla andra på grund av att de få banor som funnits varit i tennisförningars regi. Potentialen i ”produkten” padel har i andra länder med andra ord skymts på grund av dess koppling till tennis. Paradoxen är att den annars så starka svenska idrottsmodellen, genom Svenska tennisförbundet

aldrig riktigt velat eller klarat av att fånga upp padelsporten. Enskilda tennisklubbar har hakat på trenden, men de är mer undantag än regel. Detta faktum – att tennisen inte införlivat padel – skulle kunna ha bidragit till att ha gjort sporten mer öppen och attraktiv för marknadskrafterna i Sverige. Det kanske också omvänt var den initiala kommersialiseringen som skrämde den organiserade tennisidrotten. Även om Svenska tennisförbundet inte exploaterat padel som nu ses som en guldgruva (även om marknaden troligen snart kommer att mättas), har flera tidigare proffs-tennisspelare som Jonas Björkman spelat en viktig roll som entreprenörer. Så tennisen i Sverige har genom olika aktörer som tidigare spelare, mer än tennisklubbar, på olika sätt bidragit till padelboomen.

Sammantaget förefaller organisations- och entreprenörsperspektivet med dess koppling till tennis inte vara en tillräckligt stark förklaringsmodell. Det finns i stora delar av Europa en fri företagsamhet med traditioner av racket-sport liknande dem i Sverige och som skulle kunna ha gjort att andra länder hunnit före Sverige. Det är svårt att till exempel tro att det skulle vara mycket enklare att få bygglov, köpa in banor och driva ett padelcenter i Sverige jämfört med på andra sidan Östersjön.

3.2 Covid 19-pandemin – en katalysator?

Det finns andra strukturella förklaringar som fungerat som en katalysator för padelns expansion i Sverige senaste två åren, jämfört med stora delar av Europa. Sveriges hantering av covid 19-pandemin utan nedstängningar av samhället har definitivt bidragit till att utvecklingen av padel spel påskyndats. Före pandemin fanns – trots en dubblering av anläggningar under flera år – endast 560 banor i Sverige enligt Svenska padelförbundet (2022) jämfört med 3 500 banor två år senare. Detta samband mellan pandemin och padelns framfart är inte slumpmässigt, då mycket talar för att det finns ett orsak-verkan-förhållande mellan den förra och den senare. Intresset för motion och friluftsliv utomhus ökade under pandemin, men faktum är att även vissa inomhussporter (som spelas även utomhus i viss omfattning) kan ha gynnats, som padel och tennis.

Sedan pandemin startade vintern 2020 har det funnits en rad olika restriktioner och rekommendationer, som framför allt påverkat såväl elit- som barn- och ungdomsverksamhet i många sporter med inställda matcher och träningsläger som följd. Motionsmöjligheterna för vuxna har dock inte be-

gränsats på samma sätt, även om det under perioder till exempel inte rekommenderats att besöka gym.

Att spela padel – som inte är en kontaktsport även om man inte kan hålla avstånd mellan sig och sin medspelare – föreföll för många svenskar inte vara problematiskt. Tvärtom tog padel plats i Avicii arena (före detta Globen) och fyllde med banor tillfälligt även andra nöjes- och konferensanläggningar som ekat tomma. Många publika evenemang inom näringsliv, kultur och sport ställdes in, mer eller mindre, under två år, vilket frigjorde inte bara plats för padel, utan även tid för många svenskar att prova på sporten.

I många andra länder är det däremot oklart i vilken riktning pandemin påverkat padelspel. I vissa länder kan pandemin under vissa perioder ha hejdat utvecklingen, i andra fall ökat den. Å ena sidan – till skillnad från i Sverige – blev vuxnas motionerande både utomhus och inomhus mer reglerad under hårda nedstängningar av samhället, vilket kan ha bromsat upp expansionen av padel. Å andra sidan kan nedstängningarna i vissa fall på samma sätt som i Sverige, eller i ännu högre utsträckning, bidragit till att padel utomhus varit en av få sociala motionsaktiviteter som varit tillåtna att genomföra. Jones och Tondo (2022) rapporterar att i Italien har antalet banor femdubblats sedan 2020 när pandemin började och under långa perioder har padel varit ett av få tillåtna skäl att lämna huset, när gym och simhallar varit stängda och kontaktsporter förbjudna. Även i Spanien har antalet utövare ökat kraftigt och uppgår till fem miljoner enligt det spanska padelförbundet (*ibid.*). Pandemin tycks alltså har gynnat padel i flera länder, och ibland mer än i Sverige. Med andra ord kan inte pandemin heller helt förklara Sveriges särskilda position.

3.3 En särskild träningskultur inomhus?

Sverige skiljer sig ur klimatsynpunkt från stora delar av Europa med ett kallare klimat som inbjuder till inomhusidrottande på träningspass och gym, men också en lång inomhussäsong, inte minst för bollsporter. Utomhussäsongen, delvis olika lång i de södra respektive norra delarna av landet, sträcker sig i generella drag från maj till augusti. Inom denna tidsrymd inträffar sommar med semester och skolledighet från mitten av juni till mitten av augusti, vilket gör att utomhussäsongen blir upphackad. Rutiner för familjer och individer bryts med semesterresor, sol och bad och andra konkurrerande, lustfyllda utomhusaktiviteter. Den regelbundna träningen för en vuxen motionär är därför enklare att hålla igång under höst, vinter och i bör-

jan av våren. Utomhusträningen för också med sig en vädermässig osäkerhet i huruvida aktiviteten kan genomföras – och under vilka former. Regn kan göra att träning ställs in eller gör aktiviteten svår eller otrevlig. Detta kan sägas vara en del i den indoorisationstrend (inomhusifiering) som uppstått när utpräglade utomhusidrotter såsom klättring, skidåkning, surfning etcetera flyttar inomhus till en mer kontrollerad miljö (van Bottemburg & Salome 2010). Padel är visserligen inte en sport som spelats i naturmiljöer, men den har historiskt och traditionellt spelats mest utomhus på varmare breddgrader i Spanien och Argentina.

De flesta padelbanor i Sverige är placerade inomhus i kommersiellt drivna, nybyggda anläggningar eftersom det under vinterhalvåret finns en stor marknadsandel, för uttrycka sig med ekonomiska termer, att konkurrera om. Det är mycket osäkrare att driva anläggningar utomhus där kundunderlaget är mer oförutsägbart och intäkterna för banorna delvis styrs av väder och vind. Är det för dåligt väder är padel inte kul utan svårt eller omöjligt att spela, men är vädret för varmt och bra finns det andra aktiviteter som passar bättre. I övriga Skandinavien är vädret delvis likartat men det är osäkert om det finns samma tradition av att träna inomhus i Danmark, Norge och Finland. Kanske går man hellre ”på tur” i Norge som är ett utpräglat vintersportland. I de mellersta och södra delarna av Europa är utomhussäsongen längre och det finns därför inte samma incitament att bygga en padelhall. Visserligen är det tänkbart att något eller några länder istället hade kunnat satsa på en ”utomhuskultur” av padel likt den i Spanien. Det är dessutom billigare att bygga utomhusbanor än ett padelcenter med inomhusbanor. En stark tradition av inomhusidrottande med en lång säsong i Sverige jämfört med andra länder skulle dock kunna vara en viktig delförklaring, men vilka fler kan det finnas?

3.4 Vilken roll spelar individualism och självförverkligande?

Den ena viktiga aktören är entreprenören – den andra är spelaren. Oavsett vilken av aktörerna man syftar på, kan det vara intressant att fundera på svensken och Sverige i internationella jämförelser. Enligt den så kallade ”Kulturkartan” (Inglehart och Welzer 2021) – som visserligen fått kritik för hur kriterierna tagits fram och att vi egentligen är mer kollektivt orienterade än vad kartan indikerar – befinner sig Sverige längst upp till höger, vilket betyder att vi är i hög grad sekulariserade och har mest individualistiska värderingar i världen.

De båda variablerna hänger ihop, men det är just den individuella friheten och självförverkligandet som är mest intressant att fokusera på i denna text. Det går visserligen att argumentera för att padel (liksom sport generellt) ibland blir ett substitut för religion och att sekulariserande människor därför har ett extra stort behov till självförverkligande. Har manne behovet av självförverkligande något med svenskarnas förtjusning med padel att göra, eller är det ett samband utan betydelse? Självförverkligande kan göras inom många av livets områden, exempelvis yrkeskarriär, men idrotten inklusive padel, kan naturligtvis också vara en del av en människas självförverkligande, som främst ses som en psykologisk term, där man uppnår och maximerar sin unika potential (Maslow 1943). Det kan exempelvis innebära att uttrycka sig konstnärligt och kreativt inom kultur, men det skulle också kunna vara att uttrycka sig som individ i idrotten. Märk väl: det handlar då inte främst om ett estetiskt uttryckssätt inför andra – utan som en del av att uttrycka sig själv i självförverkligande.

Dock förefaller självverkligande och identitet inte vara särskilt framträdande när man tänker på padel som en subkultur – den tycks sakna attribut som kännetecknar detta. Tvärtom kan padel verka något själlös med tanke på de sterila, opersonliga inomhusmiljöerna – som ibland påminner om mötesplatser i en shoppinggalleria. Även innan padel var en stor sport i Sverige, hade den attribut av mainstream-sport och inte som en rebell till samhället eller annan idrott, utom möjligen i förhållande till tennisen.

Padel är också en intressant sport utifrån individualism i aspekten att det är en parsport (spelas alltid som dubbel), det vill säga ett mellanting mellan en individuell sport och en lagsport. Det finns ett kollektiv, både inom egna laget och tillsammans med motståndarspelarna, som inte sällan är människor man är personligt bekant med när det handlar om motionspadel, vilket är den dominerande formen av idrotten i Sverige idag.

Kanske är padel tillräckligt individuell eftersom den ger utrymme för spelaren att använda egna kroppen i de många olika situationer som uppstår på banan, samtidigt som den är tillräckligt kollektiv för att det ska finnas ett socialt sammanhang att utmärka sig i. Naturligtvis kan idrottande på egen hand också ses som ett självförverkligande, men då handlar det kanske om att trimma sin kropp och visa upp den i andra sammanhang. Likaså kan idrott i lagsport – det vill säga ett större kollektiv – också vara självförverkligande, men där riskerar man att drunkna i andras uttryck.

Det är också viktigt att förstå att det inte finns *en* padelkultur i Europa. Precis som elitspelare spelar padel taktiskt på olika sätt i Sverige respektive Spanien (i Sverige mer offensivt), är även ”vardagskulturen” runt padeln

delvis olika beroende på land och kultur. Många som driver padelanläggningar i Sverige marknadsför sporten som social – och ansträngningar görs för att skapa en inbjudande fysisk miljö med soffor och bord för att sporra till umgänge före eller efter spel. Likaså skapas många små tävlingsevent med kringarrangemang, ibland med mat och dryck. Detta kan ses som försök att efterlikna de miljöer och den mer sociala kultur som sägs vara vanligare i Spanien med utomhusbanor och varma sena kvällar.

Förutsättningarna ur en klimatsynpunkt saknas dock för denna typ av padelkultur i Sverige, där det inte är ovanligt att komma till hallen strax före speltimmen börjar, och lämna efter en snabb dusch, det vill säga liknande andra sporter, även om det är rimligt att anta att det finns delar inom de många mini-eventen som anordnas som t ex padel after work, som anamats från den mer sociala spanska padelkulturen.

3.5 Högre trendkänslighet och öppenhet inför nya kulturella yttringar?

Kanske finns det ytterligare skäl till att så många svenskar fastnat för padel. I Sverige är vi benägna att ta till oss nyheter inom mat – där den svenska husmanskosten fått konkurrens av matinfluenser från många av jordens länder, framför allt i större städer men pizza- och thairestaurangerna är ofta många till antalet även i mindre städer. Huruvida Sverige skiljer ut sig i detta hänseende i Europa är oklart, men helt klart är att svenskar sedan länge haft en vurm för spansk mat, till exempel tapas. Många svenskar semesterar på spanska solkusten eller Kanarieöarna, och padelresor anordnas dit, men även om padel är en sport med ursprung i Spanien är det väl osäkert om många förknippar padel med Spanien, och om kopplingen överhuvudtaget har ett förklaringsvärde.

Trendkänslighet är också en form av kulturell öppenhet, som bygger på människans behov av tillhörighet. Det är förstås viktigt med early adopters, se tidigare avsnitt i texten, vilka är människor som anammar trender tidigt och som en större grupp vill följa. Att människor är flockdjur menar Karin Setréus på Stockholms universitet (Róbertsdóttir 2021) är viktigt för att förstå varför man gärna vill visa vilken grupp man tillhör. ”När du ser i dina flöden att folk har skaffat valp och kallbadat förstår du undermedvetet hur du ska agera för att signalera tillhörighet”, säger Setréus i en tidningsartikel. Trender kopplade till konsumtion och upplevelser kan sedan också bli en ny

norm – exempelvis har surdegsbrödet blivit allmänt och kommersiellt efter att först börjat som en modetrend.

Självklart spelar såväl traditionella som sociala medier en stor roll för definiera vad som är trender och sedan blir normer, och särskilt för att börja spela, och kanske fortsätta ett tag, kan kulturell öppenhet och trendkänslighet möjligen spela en viktig roll. Men i längden är det tveksamt om ens tillhörighet och identitet kan förklara att en människa fortsätter spela padel. Surdegsbrödet måste ändå smaka tillräckligt gott för att det ska bli bestående i svenskarnas matkasse, och detsamma gäller padel, menar jag, att kärnan – padelns egenvärde – måste vara tillräckligt attraktiv (läs: rolig) för att padeln har kunnat växa sig så populär.

3.6 Sammanfattning

Varför padel vuxit snabbast just i Sverige är i mångt och mycket en spekulativ fråga då potentiella förklaringar är många och svåra att vikta. Orsaksförhållanden är också svåra att reda ut utifrån empiriska data. Olika delförklaringar skulle kunna utforskas empiriskt men jämförelser mellan länder är oerhört svåra. Delförklaringarna måste sedan som sagt vägas mot varandra om vad som är viktigast. Det här kapitlet har tagit upp några, men långt ifrån alla, tänkbara delförklaringar.

Sammanfattningsvis vill jag lyfta fram (1) klimatet och inomhuskulturen för träning, (2) covid 19-pandemin och (3) de olika delarna i det svenska entreprenörskapet i ett unikt samspel som utmärkande för den snabba tillväxten av padel i Sverige. Var och en av dessa faktorer i sig själv hade inte på egen hand kunnat göra Sveriges till padelns andra hemland i Europa.

Har du som läsare perspektiv som saknas här eller är ännu viktigare för att förstå varför padel vuxit i Sverige, eller överhuvudtaget varför padel blivit en så populär sport i Europa, är du välkommen att höra av dig!

Referenslista

- Andersson V. (2021) Glädjebeskedet – RF välkomnar padel” Enskilt viktigaste händelsen”
<https://padeldirekt.se/2021/04/22/padelns-eftertraktade-gladjebesked-foreslas-som-medlem-i-rf-enskilt-viktigaste-handelsen-for-svensk-padel>

- Björne, F. (2021). *Padel is taking over Europe: "It is really madness*. Padelalto. <https://padelalto.com/2021/06/02/padel-is-taking-over-europe-first-out-belgium-it-is-really-madness> (Hämtad 2022-02-14).
- Björne, F. (2022). *Extreme padel boom in Italy – 100 courts i Palermo: "No sport has had such success"* Padelalto. <https://padelalto.com/2022/02/15/extreme-padel-boom-in-italy-100-courts-i-palermo-no-sport-has-had-such-success> (Hämtad 2022-02-14).
- Csikszentmihályi, M. & Klein, G. (2021). *Flow: den optimala upplevelsens psykologi*, Stockholm: Natur och kultur.
- Courel-Ibáñez, J., Sánchez-Alcaraz Martínez, B. J., Muñoz Marín, D., Grijota Pérez, F. J., Chaparro Herrera, R., & Díaz García, J. (2018). Gender Reasons for Practicing Paddle Tennis. *Apunts. Educación Física y Deportes*, 133, 116-125.
- Ekvall, M. och Karlén C. (2021). *Svensk padels expansion – en undersökning av personers padelspelande, motiv och bakgrund*. Kandidatuppsats. Malmö universitet.
- Elitepadel (2022). *Statistik padel i februari 2022: antalet padelbanor, padelspelare och padelhallar*. <https://elitepadel.se/statistik-padel-sverige/> (Hämtad 2022-02-14).
- Engström, L-M. (2010) *Smak för motion: fysisk aktivitet som livsstil och social markör*. Stockholm: Stockholms universitets förlag.
- Gabelic, A. (2022). *Tennisen blöder tränare till padelsporten*. Svenska tennismagasinet nr 1.
- Harmon J. E (u å). *Platform and Paddle Tennis*. Utdrag från Atlas of Popular Culture in the Northeastern United States <https://web.ccsu.edu/faculty/harmonj/atlas/platpad.htm> (Hämtad 2022-02-14).
- Haninge kommun (2022). *Padel i Haninge kommun*. <https://www.haninge.se/uppleva-och-gora/idrott/spontanidrott/padel/> (Hämtad 2022-02-14).
- Huizinga, J. (2004) *Den lekande människan*. Stockholm: Natur och kultur.
- Håkansson, J. (2021). *Padel – historiken, spelet, profilerna*. Malmö: Roos & Tegnér.
- Inglehart R. & Welzel C. (2021). Kulturkartan. https://www.iffs.se/media/23319/kulturkarta_2021.pdf
- IPF, International Padel Federation (2017). *History of paddle (padel)* https://www.padelifp.com/wp-content/uploads/2017/05/2017_HISTORY-OF-PADEL_photo.pdf
- Jones, S. & Tondo, L. (2022) *No sport has had such success in so short a tim': padel takes off in Italy*. The guardian. <https://www.theguardian.com/world/2022/feb/11/padel-italy-takes-off-no-sport-such-success-so-short-time> (Hämtad 2022-02-14).
- Karlsson, J. (2021). *Svenskt riskkapitalbolag miljardsatsar på padel: "Blir en av de största"* Dagens industri <https://www.di.se/nyheter/svenskt-riskkapitalbolag-miljardsatsar-pa-padel-blir-en-av-de-storsta/> (Hämtad 2022-02-14).
- Lidström, I. (2021). *Bollsportens lekfulla nykomling provocerar*. Svenska dagbladet. <https://www.svd.se/bollsporternas-lekfulla-nykomling-provocerar> (Hämtad 2022-02-14).

- Lindroth, J. (2011). *Idrottens historia under 5000 år*. Stockholm: Sisu idrottsböcker.
- Londos, M. (2010) *Spelet på fältet: relationen mellan ämnet idrott och hälsa i gymnasieskolan och idrott på fritid*. Doktorsavhandling, Malmö universitet.
- LO (2021) Lönerapport år 2021. https://www.lo.se/start/lo_fakta/lonerapport_ar_2021
- Mattiason, O. (2019). *Kommunen bygger padellbana vid hagadal*. Dagens Hultsfred. <https://www.dagenshultsfred.se/nyheter/e/40571/kommunen-bygger-padelbana-vid-hagadal/> (Hämtad 2022-02-14).
- Maslow, A. H (1943). *A Theory of Human Motivation*. BNP Publishing: Detroit
- Murray, Tom (2021). *The evolution & impact of padel in Europe* https://www.linkedin.com/pulse/evolution-impact-padel-europe-tom-murray?trk=related_article_The%20evolution%20%26amp%3Bamp%3Bamp%3B%20impact%20of%20padel%20in%20Europe_article-card_title (Hämtad 2022-02-14).
- Nyhetsmorgon (2015). Jonas Björkman: ”Paddeltennis en otrolig enkel sport att lära sig fort”. Tv4. Youtube-film. <https://www.tv4play.se/program/nyhetsmorgon/jonas-bj%C3%B6rkman-paddeltennis-en-otrolig-enkel-sport-att-l%C3%A4ra-sig-fort/3202695> (Hämtad 2022-02-14)
- Osvaldsson, C. (2009). *Populär spansk sport importeras till Sverige*. Tidningen Sydusten. <https://www.sydusten.es/sk/71/a/11431/popular-spansk-sport-importeras-till-sverige/> (Hämtad 2022-02-14).
- Padelcentrum (2011). Djokovic playing Padel i Bastad, Sweden. Youtube-film. <https://www.youtube.com/watch?v=eJ6eMmeIadM>
- Padelcentrum (2015) Entrevista Unica: el creador del padel, Enrique Corcuera. Youtube-film. <https://www.youtube.com/watch?v=Pj8QF9igapU> (Hämtad 2022-02-14).
- Regeringskansliet (2021). *Sverige – näst bäst i världen!* <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/09/sverige--nast-bast-i-varlden/> (Hämtad 2022-02-14).
- Róbertsdóttir, R (2021). *Padel, valp, vinterbad – därför kör vi alla i samma trendspår*. Mitt i Stockholm. <https://www.mitti.se/nyheter/padel-valp-vinterbad-darfor-kor-vi-alla-i-samma-trendspar/repubd!5OBcKiJaXe5KeC2W1ye7Xw/> (Hämtad 2022-02-14).
- SCB (2021) *Medellöner i Sverige*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/medelloner-i-sverige/>
- Standing, G. (2013). *Prekariatet: den nya farliga klassen*. Göteborg: Daidalos.
- Svenska padelförbundet (2021). *Statistik*. 27 november. <https://svenskpadel.se/om-padel/statistik/> (Hämtad 2022-02-14).
- Tiger padel (2022). From English cruise ships to Acapulco in one swing. <https://tigerpadel.com/the-story/> (Hämtad 2022-02-14).
- Trollér, P. (2020). *Här är idrottskändisarna som gett sig in i padelbranschen*. Göteborgsposten. <https://www.gp.se/sport/h%C3%A4r-%C3%A4r-idrottsk%C3%A4ndisarna-som-gett-sig-in-i-padelbranschen-1.30291733> (Hämtad 2022-02-14).

- van Bottenburg, M. & Salome L (2010) The indoorisation of outdoor sports: an exploration of the rise of lifestyle sports in artificial settings, *Leisure Studies*, 29:2, 143-160.
- Veblen, T. (1967). *The theory of the leisure class*. New York: Viking Press.
- Villena-Serrano, M., Castro-López, R., Lara-Sánchez, A., i Cachón-Zagalaz, J. A (2016) Systematic Review of the Characteristics and Impact of Paddle Tennis in Spain Apunts. *Educació Física i Esports*. 126.(4) 7-22.
- Wijk J. (2010). Idrottens framgångsspiral. Om orsakssamband och framgångsfaktorer utifrån exemplen svensk tennis och svensk golf och deras parallella framgångsberättelser. <https://www.idrottsforum.org/articles/wijk/wijk101215.html>
- Wijk J. (2021). Padeltennis – ny stor tävlingsidrott i RF-familjen eller en umgängesfluga för unga vuxna i medelklassen? På spaning efter ett idrottsgenombrott i tiden. Idrottsforum. <https://idrottsforum.org/wp-content/uploads/2021/06/wijk210604.pdf>
- Wilson, E. (2014). *Love game. A history of tennis, from victorian pastime to global phenomenon*. London: Serpent's tail
- Yifter-Svensson, F. (2021) *Är padel på väg att bli en ny folksport?* <https://www.sydsvenskan.se/2021-05-23/ar-padel-pa-vag-att-bli-en-ny-folksport> (Hämtad 2022-02-14).